

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/7/2019
Identifikačné číslo spisu: 1516010590
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1516010590.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Martina Piovartsyho, v trestnej veci obvineného S. D. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 26. februára 2020 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2017, sp. zn. 3To/40/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného S. D. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 27. januára 2017, sp. zn. 4T/101/2016, bol obvinený S. D. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa 30. mája 2016 v čase asi o 12.30 hod. na schodoch vedúcich k obytnému domu zozadu H. ul. č. X v D. v blízkosti reštaurácie „J.“ prepadol poškodeného N. N. a to tak, že ako poškodený sedel na schodoch, k nemu podišiel a udrel ho pravou rukou do oblasti jeho ľavého líca, na čo poškodenému začalo silno písať v ušiach a zostal dezorientovaný, následne poškodený zodvihol svoju ľavú ruku pred tvár, aby sa bránil, pričom ako zodvihol aj svoju pravú ruku ho S. D. ešte minimálne tri krát udrel do oblasti tváre a následne mu z ruky zobral mobilný telefón zn. HTC, zelenkastej farby neznámeho IMEI čísla v hodnote 14,50-Eur a náramkové hodinky zn. Henley s kovovým ciferníkom a veľkou 12-tkou bielej farby obtiahnutou červenou farbou v hodnote 94,-Eur, ktoré držal poškodený počas útoku v rukách, pričom ako mu zobral uvedené veci, tak udrel poškodeného ešte raz a odišiel, svojím konaním poškodenému N. N., narodenému XX. F. XXXX, bytom D. - N. spôsobil zranenia, a to odštiepenie časti zubu a poranenie vnútornej strany pery, a zároveň mu spôsobil škodu na odcudzených veciach vo výške 108,50,- Eur.

Za to bol obvinený S. D. podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5, § 37 písm. m) Tr. zák. odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. ho súd na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia

slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený S. D. odvolanie. Krajský súd v Bratislave o ňom rozhodol uznesením z 20. júna 2017, sp. zn. 3To/40/2017, tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Obvinený S. D. podal prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Martina Bereca dovolanie smerujúce proti naposledy zmienenému rozhodnutiu odvolacieho súdu z 20. júna 2017, sp. zn. 3To/40/2017. Ako dovolacie dôvody obvinený uplatnil tie podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Tr. por. Namietal aj konanie na súde prvého stupňa v zmysle § 374 ods. 3 Tr. por., pretože vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. V spojitosti so žiadnym z vyššie uvedených dovolacích dôvodov tento dôvod dovolania neoznačil.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený S. D. rozporoval výpovede svedka - poškodeného N. N., ktoré nepovažoval za dôveryhodné. Za nezákonne vykonanú pokladal rekogníciu zo dňa 1. júna 2016. Vzhľadom na to, že súdy sa dostatočne nevysporiadali s dôkazmi, rozsudok o vine a treste nemohol mať zákonný základ. Nezákonnosť dôkazu podľa názoru obvineného spočívala aj vo výpovedi svedkov, ktorí sa ako policajti zúčastnili úkonov v prípravnom konaní. Zásadu in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného) bolo namieste použiť už v prvostupňovom konaní.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. namietal obvinený, že súdy obidvoch stupňov posúdili jeho konanie ako trestný čin napriek tomu, že nedošlo k naplneniu všetkých obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu kladeného mu za vinu. Preukázané nebolo ani ich skutočné naplnenie. V priebehu hlavného pojednávania ako aj prípravného konania nebolo dostatočne preukázané, že by obvinený svojim konaním naplnil znaky predmetného trestného činu. V predmetnom prípade sa subjektívnu stránku skutkovej podstaty lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., úmysel ako i pohnútku, nepodarilo preukázať.

Záverom obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol, že bol porušený zákon v neprospech obvineného S. D., aby zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2017, sp. zn. 3To/40/2017, zároveň aj rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 27. januára 2017, sp. zn. 4T/101/2016, a Okresnému súdu Bratislava V prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V, ktorý uviedol, že súdy správne vyhodnotili zistený skutkový stav a vec správne právne kvalifikovali. Skutočnosti uvedené obvineným, ktoré majú zakladať dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. sú postavené len na jeho domnelých konštrukciách. Skutok obvineného tak, ako je popísaný v rozsudku súdu prvého stupňa v spojitosti s uznesením odvolacieho súdu, poskytuje jednoznačný podklad pre použitú právnu kvalifikáciu zisteného konania. Navrhol preto, aby najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. z dôvodu nesplnenia dôvodov dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že podané dovolanie nie je dôvodné a podľa § 382 písm. c) Tr. por. ho odmietol, keďže je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Tr. por. nie sú splnené.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. toto nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Uvedené ustanovenie len v nadväznosti na ustanovenia § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat' aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti alebo odvolaní). Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Tr. por., a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) [ku tomu vid' uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2014]. V danom prípade táto podmienka nebola splnená.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie" odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnemu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (vid' k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Vo vzťahu k tomuto dovolaciu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti

zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania), je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení orgánov činných v trestnom konaní a súdu znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá vytvára pre súd možnosť dostatočného priestoru v rámci vlastnej úvahy k tomu, aby sám určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov procesnými stranami v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Najvyšší súd ustálil, že na zistenie skutkového stavu v tejto veci boli súdom všetky dôkazy vykonané zákonným spôsobom a zároveň v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. náležite vyhodnotené. To platí jednak aj vo vzťahu ku namietanej výpovedi svedka - poškodeného na základe vykonanej rekognície v prípravnom konaní a jednak tiež ku výpovedi svedkov, ktorí sa ako policajti zúčastnili úkonov v prípravnom konaní. Na tomto mieste najvyšší súd dáva do pozornosti odôvodnenia rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, tak rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 27. januára 2017, sp. zn. 4T/101/2016, ako i uznesenia odvolacieho Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2017, sp. zn. 3To/40/2017, ktoré sa s predmetným skutkovým stavom náležite vysporiadali, s čím súhlasí aj súd dovolací.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. teda nie je splnený.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Ako z uvedeného ustanovenia, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Dovolací súd je teda viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné taktiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.). Povedané inými slovami, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku,

môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - vid' § 379 ods. 2 Tr. por.). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Tr. por. však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Z kontextu vyššie uvedeného je potom zrejmé, že tvrdenia obvineného S. D., ktoré smerovali len k nesprávosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov, stoja zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. ako i akéhokoľvek iného uplatniteľného dovolacieho dôvodu, a preto sa nimi nie je ani potrebné bližšie zaoberať.

Pokiaľ ide o namietané právne posúdenie konania obvineného, najvyšší súd uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnou kvalifikáciou vykonanou súdmi nižšieho stupňa.

Vo všeobecnosti sa žiada podotknúť, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje potom naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd pritom opätovne zdôrazňuje, že konanie S. D. bolo subsumované pod správnu skutkovú podstatu.

V súvislosti s námietkami obvineného vo vzťahu k subjektívnej stránke jeho konania, dovolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011, podľa ktorého dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nemôže napĺňať poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, na základe konkrétnych skutkových okolností, ktorých správnosť a úplnosť v rámci dovolacieho konania nie je možné skúmať a meniť. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je splnený.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.